

Týždeň od 2. do 8. decembra

DETI ZASLÚBENIA

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

Rimanom 9

ZÁKLADNÝ TEXT

A tak sa teda zmilúva, nad kým chce a zatvrdzuje, koho chce. (Rim 9,18)

„Ako je napísané: Jákoba som miloval, ale Ézava som nenávidel. ... Mojžišovi hovorí: Zmilujem sa, nad kým sa zmilúvam a zľutujem sa, nad kým sa zľutúvam.“ (Rim 9,13.15)

O čom Pavol hovorí v týchto veršoch? Kde sa stratila slobodná vôľa človeka, ktorá dáva zmysel všetkému, čomu veríme? Nemáme azda právo rozhodnúť sa pre Boha, alebo ho odmietnuť? Majú nám azda tieto verše povedať, že niektorí ľudia boli vyvolení na záchranu, no iní budú zatratení bez ohľadu na ich osobné rozhodnutia?

Odpovede na tieto otázky nájdeme ako zvyčajne v širšom kontexte Pavlových myšlienok. V tejto časti listu sa Pavol snaží poukázať na Božie právo určiť, kto bude patriť medzi tých, ktorých si použije ako „vyvolených“. Boh sám nesie hlavnú zodpovednosť nielen za záchranu sveta, ale aj za oznamovanie evanjelia. Prečo by si teda nemohol vybrať za svojich spolupracovníkov tých, ktorých chce? Ak tým nikomu nebráni v možnosti byť spasený, jeho konanie nie je v rozpore s princípom slobodnej vôle. Nepopiera to ani veľkú pravdu o tom, že Kristus zomrel za všetkých ľudí a túži, aby bol každý zachránený.

Ak budeme 9. kapitolu Listu Rimanom vnímať tak, že sa nezaobera osobným spasením tých, o ktorých hovorí, ale ich povolaním na určitú úlohu, potom zistíme, že Pavlove slová nie sú vôbec problematické.

PAVLOVA TÚŽBA

¹Hovorím pravdu v Kristovi, neklamem a dosvedčuje mi to moje svedomie v Duchu Svätom, ²že mám veľký žiaľ a neprestajnú bolesť v srdci. ³Želal by som si totiž byť sám prekliaty a odlúčený od Krista pre mojich bratov, mojich príbuzných podľa tela. ⁴Sú to Izraeliti, im patrí synovstvo aj sláva, aj zmluvy, im bol daný zákon aj bohoslužba, aj prislúbenia. ⁵Ich sú otcovia a z nich pochádza podľa tela Kristus, ktorý je nad všetkými, Boh požehnaný na veky. Amen. ⁶To však neznamená, že Božie slovo stratilo účinnosť. Ved' nie všetci, ktorí sú z Izraela, sú Izrael. ⁷Ani deťmi nie sú všetci len preto, že sú potomstvom Abraháma, ale: Podľa Izáka sa bude volať tvoje potomstvo. ⁸To znamená, že Božími deťmi nie sú deti tela, ale za potomstvo sa pokladajú deti prislúbenia. ⁹Lebo toto je slovo prislúbenia: O tomto čase prídem a Sára bude mať syna. ¹⁰Tak to bolo nielen pri nej, ale aj pri Rebeke, ktorá počala od jedného muža, od nášho otca Izáka. ¹¹Ved' keď sa deti ešte ani nenarodili a neurobili nič dobré ani zlé – aby zostalo v platnosti Božie vyvolenie, o ktorom bolo vopred rozhodnuté, ¹²ktoré nezávisí od skutkov, ale od vôle toho, kto povoláva –, bolo jej povedané: Starší bude slúžiť mladšiemu... (Rim 9,1–12)

Boh chcel mať na zemi svojich „misionárov“, poslov, ktorí prinesú svetlo evanjelia do temnoty pohanstva. Vyvolil si preto Izraelitov a dal sa im poznať. Mali sa stať príkladom, ktorý by k Bohu priťahoval aj ostatné národy. Izraeliti mali okolitému svetu predstavovať Boží charakter. Názorné naučenia z obetnej služby mali aj ostatným národom poukazovať na Mesiáša, ktorý ich túži zachrániť. Kráľovstvo Izraelitov sa malo postupne rozrásť a naplniť tento svet.

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Prečítaj si text Rim 9,1–12. Čo Pavol hovorí o Izraelitoch a čo hovorí o Bohu? Prečo je Pavlovo srdce naplnené bolesťou? Ako rozumieš Božej zvrchovanosti rozhodnúť sa, koho si vyvolí za svojho spolupracovníka? Prečo je podľa teba tento koncept často taký nepochopený?

V 9. kapitole Listu Rimanom sa Pavol snaží ukázať, že si nemáme myslieť, že Božie plány a zaslúbenia zlyhali. Stále sú tu ľudia, s ktorými Boh chce spolupracovať. Tento koncept práce s verným ostatkom Pavol ilustruje príkladmi zo židovských dejín. Ukazuje, že Boh si vždy vyberal svojich spolupracovníkov: (1) Boh neuzavrel zmluvu so všetkými Abrahámovými potomkami, ale vyvolil si potomstvo Izáka. (2) Nevyvolil si ani všetkých potomkov Izákových, ale len Jákobov rod.

Je dôležité všimnúť si aj to, že správny genetický (ani žiadny iný) pôvod ešte sám osebe nezaručuje spasenie. Môžeme patriť do správnej rodiny alebo do správnej cirkvi, a napriek tomu byť zatratení. Rozhodujúca je totiž viera, ktorá sa prejavuje v láske. Len na základe toho sa dá poznať, kto naozaj patrí medzi „deti zaslúbenia“ (Rim 9,8).

- „Ved'nie všetci, ktorí sú z Izraela, sú Izrael...“ (Rim 9,6) Aké poslanstvo má tento text pre nás kresťanov (a zvlášť adventistov), keď v určitom zmysle vnímame podobné poslanie, aké Boh kedysi zveril Izraelitom? Čo rozhoduje o tom, či si kresťan, alebo nie?

APLIKÁCIA

BOŽIE VYVOLENIE

¹²[Božie vyvolenie] nezávisí od skutkov, ale od vôle toho, kto povoláva...
¹³ako je napísané: Jákoba som miloval, ale Ézava som nenávidel. ¹⁴Čo teda povieme? Či nie je u Boha nespravodlivosť? Určite nie. ¹⁵Lebo Mojžišovi hovorí: Zmilujem sa, nad kým sa zmilúvam, a zľutujem sa, nad kým sa zľutúvam. ¹⁶A tak teda nezáleží na tom, kto chce, ani na tom, kto beží, ale na Bohu, ktorý sa zmilúva. (Rim 9,12–16)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ako sme v úvode povedali, deviatu kapitolu správne pochopíme vtedy, keď si uvedomíme, že Pavol tu nerieši otázku spasenia jednotlivca. Hovorí tu o konkrétnych úlohách, na ktoré Boh povoláva konkrétnych ľudí. Boh chcel, aby sa Jákob stal zakladateľom rodu tých, ktorí budú Božími spolupracovníkmi pri šírení evanjelia do celého sveta. Z tejto pasáže nevyplýva, že by Ézav nemohol byť spasený. Boh ho chcel zachrániť rovnako ako kohokoľvek iného.

Prečítaj si text Rim 9,12–16. Ako rozumieš týmto slovám v kontexte toho, čo sme doteraz v Liste Rimanom študovali? Skús tieto verše vyjadriť vlastnými slovami.

Pavol v týchto veršoch nehovorí o spasení (alebo nespasení) jednotlivcov. Veď Boh ponúka svoju milosť každému a chce, „aby všetci ľudia boli spasení“ (1Tim 2,4). „Zjavila sa totiž Božia milosť prinášajúca spásu všetkým ľuďom.“ (Tít 2,11) Boh si však môže vybrať národy, ktoré zohrajú určitú úlohu v jeho pláne. Ani ich nechota spolupracovať nemôže Bohu zabrániť, aby si niekoho vybral. Aj keby Ézav chcel, nemohol sa stať praotcom Mesiáša alebo vyvoleného národa. No nijaké Božie rozhodnutie ani jeho vyhlásenie nikdy nebránili Ézavovi v prístupe k spaseniu. Dary Božej milosti sú prostredníctvom Ježiša Krista k dispozícii všetkým. My všetci sme boli vyvolení na záchranu, nie zatratenie (pozri Ef 1,4,5; 2Pet 1,10). Ak sa však zaslúbenie večného života v našom prípade nestane realitou, bude to preto, že sme sa tak rozhodli my, nie Boh. Ježiš zomrel za každého človeka. Boh vo svojom Slove predstavil kľúčovú podmienku, na základe ktorej je každý človek vyvolený pre večný život. Je ňou viera v Ježiša Krista, ktorá vedie ospravedlneného hriešnika k novému životu poslušnosti.

APLIKÁCIA

- **Aj ty si bol v Kristovi ešte pred stvorením sveta vyvolený pre večný život. Toto povolanie a vyvolenie si vďaka Ježišovi dostal ako dar. Čo prežívaš, keď uvažuješ o tejto nesmiernej prednosti a nádeji? V porovnaní s týmto zaslúbením strácajú všetky ponuky sveta svoju hodnotu! Bolo by tragické, keby si dovolil, aby ťa hriech pripravil o túto prednosť.**

TAJOMSTVÁ BOŽÍCH ZÁMEROV

¹⁷Lebo Písmo hovorí faraónovi: Nato som ťa povolal do života, aby som na tebe ukázal svoju moc a aby sa moje meno rozhlasovalo po celej zemi. ¹⁸A tak sa teda zmilúva, nad kým chce, a zatvrdzuje, koho chce. ¹⁹Povieš mi azda: Tak prečo ešte karhá? Ved' kto sa môže vzoprieť jeho vôli? ²⁰O, človek, ktože si ty, že odvrávaš Bohu? Či vari povie výtvor tvorcovi: Prečo si ma takto urobil? ²¹Alebo či hrnčiar nemá moc nad hlinou, aby z tej istej hmoty urobil jednu nádobu na vznešený účel, druhú na podradný? ²²A čo potom, ak Boh, ktorý chce ukázať svoj hnev a prejavíť svoju moc, znášal s veľkou trpezlivosťou nádoby hnevu pripravené na záhubu, ²³aby dal poznať bohatstvo svojej slávy na nádobách milosrdenstva, ktoré pripravil na slávu – ²⁴na nás, ktorých povolal nielen zo Židov, ale aj z pohanov. (Rim 9,17–24)

Prečítaj si text Rim 9,17–24. Ako by si vlastnými slovami vyjadril hlavnú myšlienku tejto časti listu? Ako rozumieš tomu, že Boh sa nad niekým zmiľuje a iného zatvrdí?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Boží zásah proti Egyptu v čase exodu bol súčasťou Božieho plánu záchranu celého ľudstva. Egypťania aj ostatné národy mali pochopiť, že jedine Hospodin je pravý Boh. Bolo to pozvanie pre ľudí zo všetkých národov, aby sa prestali spoliehať na svojich bohov a začali uctievať toho jediného a pravého.

Z biblickej správy je jasné, že bolo faraónovým vlastným rozhodnutím postaviť sa proti Bohu. Opakovane čítame, že faraón sám zatvrdzoval svoje srdce. Taký vplyv malo na neho Božie konanie. Až od šiestej rany čítame, že Hospodin zatvrdil srdce faraóna. Boh teda len potvrdil to, pre čo sa faraón opakovane rozhodol. Faraónovo srdce sa zatvrdilo voči výzve prepustiť Izraelitov, nie voči výzve prijať osobné spasenie. Kristus zomrel za faraóna rovnako ako za Mojžiša, Árona a ostatných Izraelitov.

Problém je v tom, že ako hriešne ľudské bytosti máme veľmi zúžený pohľad na svet a Božie pôsobenie v ňom. Ako si môžeme myslieť, že úplne pochopíme pôsobenie a konanie Boha, ktorého nevidíme? Ved' nerozumíme ani tomu, na čo sa každý deň dívame okolo seba – napríklad v prírode... Dejiny dokazujú, že ľudia často až po stáročiach začínali chápať veci, ktoré boli pre nich dovtedy záhadou.

- Je pravda, že Božiemu konaniu nie vždy rozumieme. Vďaka Ježišovi však môžeme vedieť aspoň to, aký Boh v skutočnosti je a aké sú jeho zámery s nami. Všetko, čo Boh robí, je motivované láskou k jeho stvoreniu (Ján 14,9). Ako ti toto vedomie pomáha dôverovať Bohu aj vo chvíľach, keď celkom nerozumieš jeho spôsobu konania, alebo sa ti zdá jeho konanie dokonca nespravodlivé či neférové?

APLIKÁCIA

VY STE MÔJ LÚD

²⁵Tak hovorí aj u Ozeáša: Svojím ľuďom budem volať tých, čo neboli mojím ľuďom, a ako milovanú tú, čo nebola milovaná. ²⁶A stane sa, že tam, kde sa im hovorilo: Vy nie ste môj ľud, tam sa budú volať synmi živého Boha. ²⁷A Izaiáš volá nad Izraelom: Aj keby synov Izraela bolo tolko, kolko je morského piesku, zachránený bude zvyšok. ²⁸Lebo Pán bude konať na zemi tak, že úplne a rýchlo uskutoční svoje slovo. ²⁹ Tak predpovedal aj Izaiáš: Keby nám Pán zástupov nebol nechal potomstvo, boli by sme ako Sodoma a podobali by sme sa Gomore. (Rim 9,25–29)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Vo verši 25 Pavol cituje text z Oz 2,25 (2,23 Roh) a vo verši 26 zasa Oz 2,1 (1,10 Roh). Pozadie tvorí príbeh, ktorý môžeme nazvať aj hraným podobenstvom. Boh prikázal Ozeášovi, aby si vzal za ženu prostitútku (Oz 1,2). Vzťah proroka k jeho žene mal ilustrovať Boží vzťah k Izraelovi, ktorý mu bol neverný a chodil za cudzími bohmi. Deti z tohto manželstva dostali mená, ktoré vyjadrovali Božie odmietnutie a trest nad bezbožným Izraelom. Najmladší syn sa volal Ló-ammi, čo znamená „Nie môj ľud“ (Oz 1,9).

Napriek tomu Ozeáš predpovedá, že po trestoch príde deň, keď Boh obnoví svoju priazeň voči tomuto ľudu, zbaví ho falošných bohov a uzavrie s ním zmluvu (pozri Oz 2,11–19; 2,9–17 Roh). Potom sa tí, čo boli Ló-ammi „Nie môj ľud“, stanú Ammi – „Môj ľud“ (Oz 2,3.25; 2,1.23 Roh).

V Pavlovej dobe už patrili do Božieho ľudu („Ammi“) aj tí, „ktorých povolal nielen zo Židov, ale aj z pohanov“ (Rim 9,24). To je nádherný príklad evanjelia, ktoré bolo hneď od začiatku určené všetkým národom. V rovnakom duchu sa tiež ako adventisti hlásime k poslaniu, o ktorom píše kniha Zjavenie: „Potom som videl iného anjela letieť stredom neba: Mal večné evanjelium, aby ho ohlasoval obyvateľom zeme, každému národu, kmeňu, jazyku a ľudu.“ (Zj 14,6) Dnes, rovnako ako v Pavlovej dobe či v dobe starozmluvných prorokov, má byť dobrá správa o záchrane hlásaná po celom svete.

Prečítaj si text Rim 9,25–29. Pokús sa identifikovať všetky starozmluvné citáty a odvolávky. Aký cieľ tým podľa teba sleduje? Ako by si zhrnul hlavné poslanstvo tejto časti? Ktoré Pavlove myšlienky vyslovené v tomto odseku sú pre teba zdrojom nádeje?

Pavol ťažko znášal, že mnohí z jeho krajanov odmietli pozvanie evanjelia (Rim 9,2). Je tu však „zvyšok“, ktorý tvoria tí, čo im na tomto pozvaní veľmi záleží a prijali ho. Božie zaslúbenia nezlyhali, zlyhal človek. Máme úžasnú nádej, že Božie zaslúbenia sa skutočne naplnia. Ak sa rozhodneme veriť im a prijať ich, naplnia sa aj v našom živote.

APLIKÁCIA

- **Koľkokrát ťa sklamali iní ľudia? Koľkokrát si sklamal ty ich? Ak ťa toto poznanie vedie k tomu, že si viac uvedomuješ, ako veľmi potrebuješ odpúšťajúceho Spasiteľa, potom je možno práve teraz ten správny okamih odovzdať mu celý svoj život.**

KAMEŇ ÚRAZU

³⁰Čo teda povieme? Pohanía, ktorí sa neusilovali o spravodlivosť, dosiahli spravodlivosť, no spravodlivosť z viery; ³¹ale Izrael, ktorý sa usiloval o zákon spravodlivosti, nedospel k zákonu. ³²Prečo? Pretože nevychádzal z viery, ale akoby zo skutkov. Potkli sa o kameň pohoršenia, ³³ako je napísané: Hľa, kladiem na Sione skalú úrazu a kameň pohoršenia, ale kto verí v neho, nebude zahanbený. (Rim 9,30–33)

Prečítaj si text Rim 9,30–33. Aká je hlavná myšlienka Pavlových slov v tejto časti? Pokús sa z nej vyvodit' univerzálne platný princíp. Čo sa môžeš naučiť z chýb, o ktorých Pavol hovorí?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Pavol veľmi jasne vysvetľuje, prečo sa vyvolenému národu nedarí dosiahnuť to, o čo sa usiluje a čo s ním Boh zamýšľal.

Je zvláštne, že pohania, ktorých Boh prijal, po niečom takom ani netúžili. Sledovali len svoje záujmy a ciele. Potom sa však stretli s posolstvom evanjelia a keď pochopili jeho obrovskú hodnotu, s nadšením ho prijali. Boh ich vyhlásil za spravodlivých, pretože prijali Ježiša Krista ako zástupcu za svoj hriešny život. Bol to čin viery.

Problém Izraelitov spočíval v tom, že narazili na „kameň úrazu“ (Rim 9,33). Niektorí z nich, ale nie všetci (pozri Sk 2,41), odmietli prijať Ježiša z Nazareta ako Bohom poslaného Mesiáša. Nespĺňal totiž ich predstavy a očakávania. Keď prišiel, otočili sa mu chrbtom.

V závere kapitoly Pavol cituje ďalší starozmluvný text: „Hľa, kladiem na Sione skalú úrazu a kameň pohoršenia, ale kto verí v neho, nebude zahanbený.“ (Rim 9,33) V tejto pasáži Pavol znovu ukazuje, akú veľkú úlohu zohráva viera v pláne spasenia (pozri 1Pet 2,6–8). Kameň pohoršenia? Ten, kto v neho verí, vraj nebude zahanbený? Áno, pre mnohých je Ježiš kameňom úrazu a skalou pohoršenia, ale pre tých, čo ho poznajú a milujú, je inou skalou – „skalou spásy“ (pozri Ž 89,27; 95,1)!

- Kedy si v živote prežíval chvíle, keď ti bol Ježiš tiež „kameňom úrazu“ alebo „skalou pohoršenia“? Aké to boli okolnosti? Čo spôsobilo, že sa tento tvoj postoj zmenil?

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Je len jedno vyvolenie – či ide o jednotlivca, alebo o národ –, ktoré podľa Biblie súvisí so spasením. Mnohí sa dívajú do budúcnosti a myslia si, že vopred boli vyvolení pre nebo. O takomto vyvolení však Biblia nehovorí. Človek je vyvolený pre to, aby *s bázňou a chvením pracoval na svojej spásе* (Fil 2,12). Je vyvolený, aby si obliekol plnú Božiu výzbroj a bojoval dobrý boj viery. Je vyvolený, aby využíval všetky prostriedky, ktoré mu Boh dáva k dispozícii v boji proti nesvätým túžbam, ktorými chce satan zničiť jeho život. Je vyvolený, aby bdel na modlitbách, skúmal Písmo a vyhýbal sa pokušeniu. Je vyvolený, aby rástol vo viere. Je vyvolený, aby poslušne prijal každé slovo z Božích úst a žil podľa neho. To je biblické vyvolenie.“ (GW 453.454)

„Žiadna konečná myseľ nie je schopná úplne pochopiť povahu a dielo Nekonečného. Nemôžeme vystihnúť Božie hlbiny. Pre najsilnejšiu a najkultivovanejšiu myseľ, ale aj pre tú najslabšiu a najnevedomejšiu, musí táto svätá Bytosť zostať odiatea tajomstvom. *Vôkol neho sú oblaky a mrákavy, spravodlivosť a právo sú základom jeho trónu.* (Ž 97,2) Jeho zaobchádzanie s nami môžeme pochopiť len natolko, nakoľko si uvedomujeme jeho s nekonečnou mocou spojenú, bezmedznú milosť. Z jeho zámerov môžeme porozumieť tolkým, koľké sme schopní chápať, ale aj potom môžeme dôverovať ruke, ktorá je všemocná, a srdcu, ktoré je plné lásky.“ (Ed 169; VÝCH 146)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Niektorí kresťania sa domnievajú, že skôr, ako sa narodili, Boh rozhodol, či budú spasení, alebo nebudú. Ak by ste patrili medzi tých, ktorých Boh vo svojej nekonečnej múdrosti predurčil na zatratenie, nemali by ste nijakú šancu na záchranu, aj keby ste sa o to veľmi snažili. V čom spočíva problém takéhoto chápania spasenia? Aké by to malo dôsledky?
2. V čom vidíte paralelu medzi poslaním starozmluvného Izraela a tým, ako vnímame ako kresťania (a špecificky aj ako adventisti siedmeho dňa) svoje poslanie na tomto svete? V čom ho splňame? V čom sa dopúšťame rovnakých chýb, o akých sa dočítame u tých, ktorých si Boh vybral pre toto poslanie pred nami?